

OKRESNÍ SOUD V SOKOLOVĚ

DOŠLO - 4. 10. 2010

hod.:

KRAT.....PŘÍLOH.....

Kolky za.....Kč

25Co 486/2009 - 372

JUDr. František GRZNÁR

Došlo: 20 - 10 - 2010

Příloha:

Značka:

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Vyletové a soudkyň JUDr. Anny Čapkové a JUDr. Ireny Paterové v právní věci žalobce **SKANSKA a.s.** se sídlem 149 00 Praha 4, Líbalova 1/2348, identifikační číslo 26271303, proti žalované obci **Bublava** se sídlem Bublaba 389, 358 01 Kraslice, identifikační číslo 00259268, zastoupené JUDr. Františkem Grznárem, advokátem, 346 01 Horšovský Týn, nám. Republiky 108, o 19 177 105,70 Kč s příslušenstvím a o vzájemném návrhu o 37 882 894,30 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované do rozsudku Okresního soudu v Sokolově ze dne 18.8.2009, č. j. 20 C 306/2003-317, t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **mění** ve výroku pod bodem I. tak, že nárok žalobce je ve svém právním základu opodstatněn.
- II. Výrok rozsudku soudu prvního stupně pod bodem I. o výši nároku, výrok pod bodem II. o vzájemném návrhu a výrok o náhradě nákladů řízení se **zrušuje** a v této části se věc **vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Výše citovaným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 19 117 105,70 Kč s úrokem z prodlení a povinnost nahradit žalobci náklady řízení 2 093 994,72 Kč, vše do tří dnů od právní moci rozsudku. Vzájemnou žalobu o zaplacení částky 37 882 894,30 Kč s příslušenstvím zamítl. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že smlouvy uzavřené právním předchůdcem žalobce a žalovanou nemohou být neplatné pro rozpor s tehdy platným zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Žalovaná byla vyhlášovatelem soutěže, sama ji organizovala a uzavřela s vítězem soutěže smlouvu o dílo. Neplatnost smluvního vztahu nelze dovodit ani z tvrzené absence souhlasu obce s takovým právním úkonem. Soud prvního stupně dovodil, že jde o úkon svěřený do pravomoci obecního zastupitelstva a souhlas žalované obce s průběhem a výsledky

výběrového řízení vyplývá z obsahu zápisu z 8. veřejného zasedání zastupitelstva ze dne 17.5.1999. Stejně tak z 10. veřejného zasedání zastupitelstva žalované obce ze dne 19.7.1999 vyplývá, že starosta obce podal informaci o uzavření souboru smluv s právním předchůdcem žalobce s tím, že se jedná o tři smlouvy. Soud prvního stupně dovedl, že nárok žalobkyně vychází ze smlouvy o dílo uzavřené 2.8.1999 označené číslem 050/08/014a/500/99 a číslo 050/08/014b/500/99. Dospěl k závěru, že je dána aktivní věcná legitimace žalobce vzhledem k organizačním změnám uvnitř právního předchůdce žalobce. Na daný vztah soud použil ustanovení obchodního zákoníku, část upravující smlouvu o dílo. Žalobce se domáhal zaplacení částky 1 487 014,50 Kč představující úrok z prodlení ve sjednané výši z jednotlivých dílčích faktur představujících postupné provádění díla označené jako Víceúčelové sportovní zařízení a jeho předání žalované. Dále pak požadoval zaplatit za část provedeného díla označeného jako Víceúčelové sportovní zařízení částku 15 750 000,- Kč podle faktury ze dne 4.1.2002 a pak částku 1 880 091,20 Kč za část provedeného a předaného díla označeného jako vodovodní řád včetně úpravny vody v obci Bublava. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce postupoval podle platebních podmínek sjednaných ve smlouvách, kdy oprávněným zástupcem žalovaného byl starosta obce, který soupis provedených prací vždy podepsal. Pak nastala splatnost ceny za provedenou část díla. Dále dospěl k závěru, že žalobce platně odstoupil od smluv o dílo v souladu se smlouvou pro nezaplacení dvou po sobě jdoucích označených plateb. Došlo tak k zániku obou uvedených smluv odstoupením ze strany zhotovitele pro prodlení objednatele. Tím žalovaná neztratila vlastnické právo ke stavbám. Musí tak dojít k vypořádání smluvních stran ve smyslu § 548 odst. 2 obchodního zákoníku. Překážkou pro neplnění povinností žalovaným byl nedostatek finančních prostředků, což není překážkou vylučující odpovědnost ve smyslu § 374 obchodního zákoníku. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobce nepožaduje po žalované cenu za dílo, která byla sjednána ve smlouvě, ale pouze její část za již provedené práce, dodaný materiál a její požadavek je z tohoto pohledu oprávněný. Není proto třeba odečíst to, co neprovedením díla v plném rozsahu ušetřila, neboť tuto část ceny díla vůbec nepožaduje. Ke vzájemnému návrhu žalované soud prvního stupně dovedl, že s ohledem na právní názor soudu prvního stupně není návrh na zaplacení částky 57 000 000,- Kč důvodný. Žalovaná požadovala tuto částku jako vypořádání z titulu bezdůvodného obohacení podle pravidel pro vypořádání z neplatné smlouvy podle § 457 občanského zákoníku. Ze stejných důvodů považoval za bezvýznamnou i námitku promlčení uplatněného nároku vznesenou žalobkyní.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolání žalovaný. Namítal, že soud prvního stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem nebo k jím označeným důkazům a neúplně zjistil skutkový stav věci a dospěl tak k nesprávným skutkovým zjištěním a právním závěrům. Uváděl, že žalobce neprokázal objem prací na Aquaparku (72 750 000,- Kč), tedy neprokázal nárok na zaplacení části díla. Není sporu o tom, že žalovaná faktury zaplatila, ale to, zda fakturováno bylo po právu, a to jak úrok z prodlení, tak i práci na vodovodním řadu. Vznese opět pochybnosti o aktivní věcné legitimaci žalobce, zpochybnil platnost smluv z hlediska vůle obce. Zpochybnil vlastnictví žalované obce k rozestavěnému objektu Aquaparku, vodovodního řadu, čističky odpadních vod i kanalizace. V tomto směru soud prvního stupně neprovedl žalovaným označené důkazy. Dále poukazoval na rozpor mezi nabídkou žalobce a smlouvou, kde je stanovena jiná cena i rozsah díla. Připomněl porušení pravidel otevírání obálek s tím, že byl vybrán žalobce bez vlivu zastupitelů. Zákon o zadávání veřejných zakázek neřeší, kdo neplatnost způsobil, ale neplatnost stanoví jako absolutní při nedodržení zákonných podmínek. V daném případě byl přijat dodatek č. 4 – bez bazénu a označených technologií, navíc došlo k uzavření rámcové smlouvy a z jedné neplatné smlouvy nemohly vzniknout tři smlouvy platné. Namítal také, že fakturováno bylo v rozporu se zákonem

o účetnictví, nebyl proveden důkaz znalcem na oceňování staveb, odkázal na znalecké posudky, z nichž je zřejmé, že žalobce prostavěl třetinu z toho, co tvrdí. Kladl důraz na to, že součástí faktury za 15 750 000,- Kč je soupis prací, který podepsal starosta obce, ale měl je podepsat stavební dozor, ing. Šulc. Navíc odsouhlasené práce neodpovídají stavebnímu deníku. Žalobce nikdy nezačal se stavbou vodovodu, a proto faktura na 1 880 091,20 Kč se soupisem prací neodpovídá skutečnosti. Namítal, že nelze odstoupit od neplatné smlouvy. Žalovaná obec nebyla vlastníkem rozestavěného díla, v jejím vlastnictví nebyly ani pozemky, na kterých se stavělo. V řízení nebyl proveden žádný důkaz o tom, že žalovaná obec pozemky opatřila. Žalovaná nebyla účastníkem stavebního řízení. Žalobce jí dílo nikdy nepředal. Žalovaný dále namítal, že nebylo vyhověno důkazním návrhům, a to důkaz trestním spisem s fakturami subdodavatelů ke zjištění, co žalobce dodal, znalecký posudek na skutečný stav rozestavěnosti k prokázání toho, co žalobce dodal, důkaz ohledáním na místě. Navíc namítal, že soud nehodnotil výsledky kontrol o použití dotace v roce 2001, kde je zřejmá duplicita fakturovaných položek. Navrhoval, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odvolací soud podle 212 a § 212a odst. 1, 3 a 5 občanského soudního řádu přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadeném výroku pod bodem I. i souvisejícím výrokem pod bodem II. i výrokem o náhradě nákladů řízení mezi účastníky včetně předcházejícího řízení, přihlédl k důvodům uvedeným v odvolání žalovaného a dospěl k závěru, že nejsou podmínky pro změnu ani potvrzení napadeného rozsudku, nicméně lze rozhodnout o základu nároku uplatněného v žalobě.

Podstatou sporu je otázka platnosti uzavřené smlouvy o dílo mezi právním předchůdcem žalobce a žalovaným a následného odstoupení od smlouvy žalobcem pro prodlení žalovaného. Podle názoru odvolacího soudu soud prvního stupně správně zjistil o těchto právních skutečnostech skutkový stav a vyvodil z něho také správné právní závěry. Žalobce se domáhal svého nároku ze smlouvy o dílo uzavřené na základě výběrového řízení, vyhotovené ve třech částech označených čísly 050/08/014a/500/99 (dále část smlouvy A) a číslo 050/08/014b/500/99 (dále část smlouvy B) a 050/08/014c/500/99 (dále část smlouvy C). Všechny tři části této smlouvy o dílo byly podepsány 2.8.1999 na základě proběhlého výběrového řízení. Soud prvního stupně správně poukázal na 8. zasedání zastupitelstva žalovaného, kdy zastupitelstvo vzalo na vědomí konání výběrového řízení na stavbu Víceúčelového sportovního zařízení, kanalizace, vodovodu, ČOV v obci Bublava, a na 10. zasedání dne 19.7.1999, kdy zastupitelstvo vzalo na vědomí uzavření souboru smluv na výstavbu 1. Víceúčelového sportovního zařízení, 2. vodovodu Bublava, 3. kanalizace a ČOV Bublava se společností IPS a.s. Praha, která byla doporučena výběrovou komisí. K uzavření smlouvy dělené do tří částí došlo následně 2.8.1999. Pokud tedy soud prvního stupně dovodil, že nelze dovést neplatnost smlouvy o dílo pro nedostatek vůle obce, považuje odvolací soud jeho závěr za správný. Vedle toho pak neobstojí obrana žalovaného, že občané nebyli seznámeni se záměrem výstavby a s procesem uzavírání smluv, že byla zrušena obálková metoda, že nebyli zastupitelé seznámeni s procesem uzavírání smluv. Zastupitelé byli informováni o tom, že výběrová komise rozhodne o tom, kdo bude zhotovitelem označeného díla, a to na občanům veřejně přístupném jednání zastupitelstva. Je pravda, že k těmto smlouvám byly přijímány dodatky. Při jejich hodnocení je třeba vycházet z toho, že starosta sice nemůže vytvářet vůli obce, avšak tam, kde již vůle obce v zásadních bodech vytvořena byla, nelze mu upřít právo, aby v intencích takové vůle jednal. Z tohoto hlediska pak jsou nepochybně platné i dodatky číslo 1, 2 a 3 části A smlouvy. Ke stejnému závěru nelze však dospět při hodnocení platnosti dodatku č. 4, ve kterém se smluvní strany dohodly na tom, že

Víceúčelové sportovní zařízení bude provedeno bez bazénu. Jde o zásadní změnu původního záměru žalovaného, a v řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný s tímto postupem souhlasil. Dodatek č. 4 části A smlouvy je třeba hodnotit na základě dosud provedených důkazů jako neplatný pro nedostatek vůle obce. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně při hodnocení platnosti smlouvy z hlediska dodržení podmínek zákona o zadávání veřejných zakázek (č. 199/1994). V označené smlouvě byly vždy v jednotlivých částech stanoveny části díla podle původního zadání a ceny za dílo stanoveny pevnou částkou. Důvodnou neshledal odvolací soud ani námitku žalovaného o tom, že z původní neplatné smlouvy o dílo, nemohly vzniknout tři platné smlouvy o dílo. Pokud tedy soud prvního stupně shodně se závěry odvolacího soudu dospěl k závěru o platnosti smlouvy o dílo ze dne 2.8.1999 vyhotovené ve třech částech, správně zkoumal platnost odstoupení žalobce od této smlouvy z důvodu prodlení na straně žalovaného. Dopis s tímto projevem vůle byl doručen žalovanému 6.6.2005. Závěry soudu prvního stupně o platném odstoupení od smlouvy o dílo pro prodlení žalovaného s placením ceny za dílo považuje odvolací soud za správné, jak v souladu s obsahem smlouvy o dílo, tak i v souladu s § 345 odst. 1 obchodního zákoníku.

Správné jsou také závěry soudu prvního stupně o věcné aktivní legitimaci žalobce. Je pravda, že v předchozím rozhodnutí odvolací soud uvedl, že bude třeba vyžádat spis právního předchůdce žalobce z obchodního rejstříku. Protože však žalobce sám doložil dokumenty prokazující to, že je právním nástupcem žalobce, není takový postup třeba. Za správné považuje odvolací soud také závěr soudu prvního stupně o tom, že žalovaný je vlastníkem rozestavěného díla, a to ve smyslu § 542 odst. 1 obchodního zákoníku. Námitka žalovaného o tom, že nebyl proveden žádný důkaz směřující k tomu, že by žalovaný pozemek pro stavbu opatřil, je zcela účelová. Vlastníkem pozemku je obchodní společnost Hard Invest s.r.o., ve které má žalovaný jako společník obchodní podíl. Žalobce neprováděl stavbu na svém pozemku, nebylo ani zjištěno, že by ji prováděl na pozemku, který on opatřil, což je nepravděpodobné, neboť rozestavěný objekt je situován uprostřed obce Bublava, jak uvedl v odvolacím řízení starosta obce.

Vzhledem k tomu i odvolací soud dospěl k závěru, že podstatou nároku žalobce je vzájemné vypořádání účastníků po odstoupení žalobce od smlouvy o dílo ze dne 2.8.1999 skládající se ze tří dílčích smluv. Proto v této části rozsudek soudu prvního stupně potvrdil jako věcně správný podle § 219 občanského soudního řádu a vyjádřil to ve výroku pod bodem I. formou mezitímního rozsudku (§ 211 k § 152 odst. 2 a § 220 o.s.ř.).

Soud prvního stupně správně dovodil i to, že je namístě vypořádání podle § 548 odst. 2 obchodního zákoníku, kdy nebyly zjištěny okolnosti vylučující odpovědnost (§ 374 obch. zák.). Smlouva zaniká odstoupením od smlouvy, to je v době, kdy k odstoupení došlo. Do té doby náleží žalobci cena podle smlouvy za tu část díla, kterou provedl. Po tomto úkonu náleží žalobci cena, na kterou má nárok na základě smlouvy (práce provedené za cenu podle smlouvy) s odečtením toho, co žalobce ušetřil neprovedením díla v plném rozsahu. V tomto směru však chybí tvrzení žalobce o tomto vypořádání, to je v jaké výši cenu za dílo požaduje do doby svého odstoupení (podle smlouvy) a jakou výši nevynaložených nákladů odečítá. Zde však soud nevystačí se závěrem, že je zřejmé, že žalobce nepožadoval nic z toho, co neprovedl. Bude třeba žalobce poučit o zásadách vypořádání po odstoupení od smlouvy a vyzvat jej k přednesení tvrzení. Pak soud rozhodne o tom, jaké důkazy provede či nikoliv. K odvolání žalovaného soud ještě uvádí, že není rozhodující, aby žalobce prokazoval objem provedených prací na části označené jako víceúčelové sportovní zařízení v době do odstoupení žalobce od smlouvy. Je třeba vycházet z obsahu smlouvy uzavřené mezi účastníky.

Povinnost žalovaného zaplatit část ceny za dílo podle smlouvy nastává na základě měsíčních daňových dokladů vystavených na základě soupisu provedených prací a dodávek ve zjišťovacím protokolu, potvrzeného oprávněným zástupcem objednatele, kterým je starosta obce. Splnění tohoto předpokladu soud prvního stupně správně posuzoval. Podmínkou uvolnění plateb ze strany žalovaného však je také osvědčení vystavené technickým dozorem žalovaného (ing. Šulcem) o tom, že práce jsou co do kvality a rozsahu v souladu s podmínkami smlouvy. Na splnění této podmínky (bod 8.2. písm. b) smlouvy) se soud prvního stupně dosud nezaměřil. I v tomto směru bude třeba vyzvat žalobce, aby splnil svoji povinnost tvrzení a povinnost důkazní. Z předložených listin je zřejmé, že v některých případech stavební dozor přezkoumával množství a kvalitu provedených prací, což osvědčil podpisem. Jeho podpis jako předpoklad pro uvolnění plateb ze strany žalovaného pro žalobce není na všech listinách a zatím tedy nelze učinit zjištění, zda se žalovaný dostal do prodlení se zaplacením celé fakturované částky. Nedostatek rozhodujících skutkových zjištění nemůže odvolací soud nahradit vlastním doplněním dokazování, neboť by tak porušil zásadu dvojinstančnosti občanského soudního řízení. Proto výrok rozsudku soudu prvního stupně o výši nároku žalobce, včetně souvisejících rozhodnutí o vzájemném nároku žalovaného a nákladech řízení podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

P o u č e n í : Proti výroku pod bodem I. lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Okresního soudu v Sokolově k Nejvyššímu soudu ČR v Brně.

Proti rozhodnutí pod bodem II. zákon dovolání nepřipouští.

V Plzni dne 1.09.2010

Za správnost vyhotovení:
Ivana Mojžíšová

JUDr. Jana Vyletová, v. r.
předsedkyně senátu

